

Міжнародний гуманітарний університет
Факультет менеджменту, готельно-ресторанної справи та туризму
Кафедра мистецтвознавства та загальногуманітарних дисциплін

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Філософія

Галузь знань	24 Сфера обслуговування
Спеціальність	241 Готельно-ресторанна справа
Назва освітньої програми	Філософія
Рівень вищої освіти	Бакалавр

Розробники і викладачі	Контактний тел.	E-mail
Кандидат філософських наук, доцент Крижановська Тетяна Олександрівна	+380962376846	Tatyana_k_mgu@gmail.com

1. АНОТАЦІЯ ДО КУРСУ

Навчальна дисципліна **Філософія** це дисципліна, завданням якої є забезпечити загальну теоретичну й практичну підготовку здобувачів з питань актуальних проблем генезису наукової методології і її історії, формування парадигми наукового мислення, осягнення основних напрямків розвитку філософії науки, її становлення в рамках світової та вітчизняної філософської думки.

Мова навчання – українська.

Статус навчальної дисципліни – вибіркова навчальна дисципліна.

Метою вивчення Філософії - є забезпечити засвоєння специфіки філософського осягнення дійсності; ознайомити із наявними філософськими концепціями, які розкривають поліфонізм та плюралізм філософського мислення; сформувати світоглядно-методологічну культуру студентів; прилучення до філософської культури на основі систематичного вивчення традицій світової

філософської думки і її сучасного стану; формування філософського типу мислення, що забезпечує орієнтацію людини в умовах сучасної динаміки суспільних процесів; розкриття і розвиток інтелектуально-розумового потенціалу людини, що сприяє становленню духовності, активності, адаптивності, усвідомленості майбутнього фахівця у виборі смисложиттєвих цінностей.

Основними завданнями навчальної дисципліни є: навчити студентів аналізувати філософські погляди та концепції; оперувати основними поняттями, обґрунтовувати нові думки, критикувати хибні судження, розкривати зв'язки між явищами, виявляти й аналізувати суперечності, бачити життя в постійній зміні та розвитку; спонукати студентів до самостійної роботи з джерелами та філософського способу мислення.

2. ОЧІКУВАНІ КОМПЕТЕНТНОСТІ, ЯКІ ПЛАНУЄТЬСЯ СФОРМУВАТИ ТА ДОСЯГНЕННЯ ПРОГРАМНИХ РЕЗУЛЬТАТІВ

У процесі реалізації програми дисципліни «Філософія» формуються наступні компетентності із передбачених освітньо-науковою програмою:

Інтегральна компетентність

Розуміння та уміння розв'язувати комплексні проблеми в галузі професійної та дослідницько-інноваційної діяльності, що передбачає глибоке переосмислення наявних та створення нових цілісних знань та професійної практики.

Загальні компетентності

Загальні компетентності

ЗК 01. Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, вести здоровий спосіб життя.

ЗК 03. Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями

ЗК 06. Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово.

ЗК 07. Цінування та повага різноманітності та мультикультурності.

ЗК 09. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.

Спеціальні (фахові) компетентності

СК 04. Здатність формувати та реалізовувати ефективні зовнішні та внутрішні комунікації на підприємствах сфери гостинності, навички взаємодії.

Навчальна дисципліна «Філософія» забезпечує досягнення **програмних результатів навчання**, передбачених освітньою програмою:

РН 19. Діяти у відповідності з принципами соціальної відповідальності та громадянської свідомості.

РН 20. Розуміти вимоги до діяльності за спеціальністю, зумовлені необхідністю забезпечення сталого розвитку України, її зміцнення як демократичної, соціальної, правової держави.

РН 21. Розуміти і реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності вільного демократичного суспільства, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні.

РН 22. Зберігати та примножувати досягнення і цінності суспільства на основі розуміння місця предметної області у загальній системі знань, використовувати різні види та форми рухової активності для ведення здорового способу життя.

Заплановані результати навчання за навчальною дисципліною

Знання:

- понятійно-теоретичний апарат філософських знань (поняття, закони, теорії, метод, методологія та логіка пізнання і діяльності);
- загальні особливості та основні етапи становлення і розвитку світової філософії та філософської думки в Україні;
- предмет, структуру та основні функції філософського знання;
- ключові філософські проблеми та сучасні підходи до їх вирішення;
- суть взаємодії філософії та медицини та головні медико-філософські проблеми

Розуміння:

- порівняння різних підходів до розв'язання актуальних соціальних і гуманітарних проблем;
- аналізу та сприймання текстів, що мають філософський зміст;
- виявлення та обґрунтування ціннісних засад різних видів діяльності;
- виявлення вербальних і невербальних засобів маніпуляції;
- застосування форм і засобів сучасного філософського дискурсу для обґрунтування власного світогляду, вдосконалення особистої культури міркувань

Застосування знань (вміння):

- знаходити, класифікувати та аналізувати інформацію з різних джерел;
- встановлювати зв'язок між окремими твердженнями в загальній системі поглядів і переконань;
- розпізнавати типові помилки в аргументації;
- дискутувати на запропоновані теми;

Аналіз:

упорядковувати набуті знання у вигляді доповіді, реферату або есе; наукової статті або тез доповіді.

Оцінювання:

аргументовано обирати предметні області майбутніх наукових досліджень.

3. ОБСЯГ ТА ОЗНАКИ КУРСУ

Загалом		Вид заняття (денне відділення / заочне відділення)			Ознаки курсу		
ЄКТС	годин	Лекційні заняття	Практичні заняття	Самостійна робота	Курс, (рік навчання)	Семестр	Обов'язкова / вибіркова
3	90	14/4	16/6	60/80	1	1	Вибіркова

4. СТРУКТУРА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин							
	денна форма				Заочна форма			
	усього	у тому числі			усього	у тому числі		
		лекц.	прак	сам. роб.		лекц.	прак	сам. роб.
Тема 1. Історія української культури як складова частина історії України	12	2	2	8	11	0,5	0,5	10
Тема 2. Історичні умови виникнення та формування української культури. Дохристиянські вірування (1,5 тис. рр. до н. е. – IX ст.)	14	2	2	10	11	0,5	0,5	10
Тема 3. Культура Київської Русі та Галицько-Волинського князівства (X–XIII ст.)	10	2	2	6	13,5	0,5	1	12
Тема 4. Ренесанс та українське бароко як явище в українській культурі (XIV–XVIII ст.)	14	2	4	8	13,5	0,5	1	12
Тема 5. України кінця XVIII – початку XX ст.	14	2	2	10	13,5	0,5	1	12
Тема 6. Давні слов'яни та їх культура	12	2	2	8	13,5	0,5	1	12
Тема 7. Провідні тенденції розвитку української культури в умовах незалежності	14	2	2	10	14	1	1	12
Усього годин	90	14	16	60	90	4	6	80
ПІДСУМКОВИЙ КОНТРОЛЬ - ДИФ. ІСПИТ								

5. ТЕХНІЧНЕ Й ПРОГРАМНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ / ОБЛАДНАННЯ

Студенти отримують теми та питання курсу, основну і додаткову літературу, рекомендації, завдання та оцінки за їх виконання як традиційним шляхом, так і з використанням університетської платформи он-лайн навчання на базі Moodle. Крім того викладач використовує Google Classroom для розміщення конспектів лекцій, тестових завдань та іншої навчально-методичної літератури. Окрім того, практичні навички у пошуку та аналізу інформації за курсом, з оформлення індивідуальних завдань, тощо, студенти отримують, користуючись університетськими комп'ютерними класами та бібліотекою.

6. ПИТАННЯ ДО ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТЬ

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	
		денна форма	заочна форма
Модуль 1. Філософія і її функції. Система філософії			
1	Тема 1. Предмет філософії. Філософія та світогляд 1. Походження світогляду, його структура та роль в житті людини: міфологія та релігія як перед філософські типи світогляду, їх особливості 2. специфіка філософського світогляду і особливості філософського мислення. Предмет філософії. Основні теми філософських роздумів. 3. Головні напрями в філософії. Функції філософського знання. 4. Структура філософії. Місце та роль філософії в сучасному світі	2	0,5
2	Тема 2. Філософія Стародавнього світу, Середньовіччя та доби Відродження 1. Релігійно-філософські вчення Стародавньої Індії. Зародження філософії у Стародавньому Китаї. Конфуціанство та даосизм. 2. Періодизація та особливості античної філософії: а) Досократичний період античної філософії (мілетська школа. 3. Стихійна діалектика Геракліта. Елейська школа про рух і спокій. Піфагорійський союз); б) Класичний період розвитку античної філософії. Апологетика, патристика, схоластика як основні напрямки середньовічної філософії. 4. Загальна характеристика та світоглядні основи епохи Відродження. 5. Натурфілософія та соціальна філософія Відродження.	2	0,5
3	Тема 3. Філософія Нового часу. Німецька класична філософія раціоналістичного мислення 1. Світогляд та філософія Нового часу. 2. Новоевропейська програма побудови філософії науки. 3. Методологічна традиція емпіризму (Ф. Бекон, Дж. Локк, Дж. Берклі, Д.Юм). Раціонально-дедуктивна методологія (Р. Декарт, Б. Спіноза, Г. Лейбніц). 4. Специфіка німецької класичної філософії та її вплив на розвиток філософської думки XIX-XX ст. 5. Трансцендентальна філософія І. Канта, її ключові проблеми. Філософська система та	2	1

	метод Г.Гегеля. Антропологічний матеріалізм і критика релігії Л.Фейербаха. 2 4. Ф		
4	<p>Тема 4. Філософська онтологія</p> <p>1. Онтологія її основні проблеми та категоричні визначення: буття і небуття. Сутність та існування.</p> <p>2. Основні види і форми буття. Матерія як вид буття і філософська категорія.</p> <p>3. Сучасна наука про будову, властивості, спосіб існування матерії. Рух, простір та час як атрибути матерії. Субстанціальна та реляційна концепції простору і часу</p> <p>4. Проблема єдності світу та її вирішення в історії філософії.</p>	4	1
5	<p>Тема 5. Свідомість як філософська проблема</p> <p>1. Проблема походження і сутності свідомості у релігії, філософії та науці. Природа свідомості: відображення та його форми.</p> <p>2. Ознаки, структура та рівні свідомості.</p> <p>3. Функції свідомості. Самосвідомість: властивості та функції. Психофізіологічні основи свідомості. Свідомість та мозок. Феномен несвідомого у психіці людини, його природа, структура і функції.</p> <p>4. Суспільна свідомість, її рівні та форми. Інтуїція як філософська та загальнонаукова проблема</p>	2	1
6	<p>Тема 6. Гносеологія</p> <p>1. Проблема пізнання в історико-філософському контексті.</p> <p>2. Сутність та структура пізнавального процесу.</p> <p>3. Суб'єкт та об'єкт пізнання. Діагностика як специфічна форма пізнання.</p> <p>4. Види пізнавальної діяльності: чуттєве і раціональне, емпіричне і теоретичне пізнання. Проблема істини в пізнанні. Основні філософські концепції істини.</p> <p>5. Основні характеристики та критерії істини. Специфіка наукового пізнання, його рівні і форми.</p>	2	1
7	<p>Тема 7. Філософська антропологія</p> <p>1. Поняття «культура», проблема його визначення.</p> <p>2. Функції культури.</p> <p>3. Основні сфери культури: предмети культурної діяльності; суб'єкти та носії культури; національний характер та ментальність.</p> <p>4. Морфологія культури: матеріальна, духовна, соціальна, фізична складові. Типологія культур Масова та елітарна культура. Субкультура. Антикультура. Контркультура. Культура та цивілізація.</p>	2	1

	5. Філософські концепції цивілізації.		
	Всього	16	6

7. САМОСТІЙНА РОБОТА

До самостійної роботи щодо вивчення дисципліни «Філософія» включається:

1. Обов'язкове знайомство з науковою літературою відповідно зазначених у програмі тем.
2. Внесення до конспекту розгорнутого плану відповіді на встановлені питання до кожного семінарського заняття, згідно програми курсу.
3. Обов'язкове конспектування матеріалів до тем, винесених на самостійний розгляд здобувачів, згідно тематичного плану дисципліни.
4. Підготовка та виконання реферату/доповіді/есе.
5. Пошукова робота з Інтернет-ресурсами.
6. Підготовка до семестрового контролю.
7. Підготовка наукової статті або тез доповіді на конференцію.

Виконуючи самостійну роботу, аспірант знайомиться з рекомендованою в робочій програмі курсу літературою, яку він бере в бібліотеці чи в Інтернет ресурсах. Прочитані матеріали аспірант акумулює у власному конспекті у вигляді коментарів та нотаток до кожного пункту плану семінарського заняття та до окремих тем, винесених в робочій програмі на самостійне ознайомлення.

Конспект із виконаним завданням подається викладачу на перевірку під час проведення відповідного семінарського заняття, або в інший, визначений викладачем час.

Загальний підсумок самостійної роботи з вивчення курсу здобувач показує під час консультації.

Питання з кожної теми, які потрібно додатково розглянути та законспектувати, вказані у таблиці.

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	
		денна форма	заочна форма
Модуль 1. 1 Українська культура від найдавніших часів до кінця XVIII ст.			
1	Тема 1. Предмет філософії. Філософія та світогляд Завдання для самостійного вивчення: 1. Світогляд сучасного лікаря: міфи, очікування, реальність 2. Міфологія і міфологічність у сучасному світі. Лікарі-філософи в історії медицини та філософії.	8	10

	<p>3. Плюралізм філософії: необхідність чи випадковість? Філософія як самосвідомість історичної епохи.</p> <p>4. Релігія та сучасність. Філософія та мистецтво.</p> <p>Теми рефератів:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Філософія та мистецтво. - Філософія і наука. 		
2	<p>Тема 2. Філософія Стародавнього світу, Середньовіччя та доби Відродження .</p> <p>Завдання для самостійного вивчення:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Зв'язок стародавніх філософсько-релігійних вчень Сходу з медициною 2. Взаємозв'язки античної філософії та медицини. Філософія неоплатонізму 3. Елліністична філософія про щастя людини та шляхи його досягнення 4. Розвиток діалектики в працях М.Кузанського. Ідеї Реформації та їх вплив на розвиток капіталістичних відносин 5. Пантеїзм у філософії Відродження. Людина як «вінець творіння»: художній гуманізм у мистецтві Ренесансу. 6. Філософія Нового часу. Німецька класична філософія <p>Теми рефератів:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Основні принципи періодизації історико-філософського процесу. - Відродження і сьогодення. 	10	10
3	<p>Тема 3. Філософія Нового часу. Німецька класична філософія.</p> <p>Завдання для самостійного вивчення:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Порівняльний аналіз політичного вчення Т.Гобса та Дж. Локка. 2. Теодицея Г.Ляйбніца 3. Філософія Ф.Шеллінга, Г.Фіхте, А.Шопенгауера 4. Філософія життя: Ф.Ніцше, В.Дільтей <p>Тема реферату:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Філософія С.К'єркегора - Філософія сучасності : загальна характеристика 	6	12
4	<p>Тема 4. Некласична та постнекласична філософія</p> <p>Завдання для самостійного вивчення:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Особливості духовних процесів та розвитку філософії ХІХ–ХХІ ст. 2. Проблема людини у некласичній та постнекласичній філософії. <p>Тема реферату:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Релігійна філософія ХХ ст. - Проблеми науки та мови у некласичній та постнекласичній філософії 	8	12
5	<p>Тема 5. Онтологія</p> <p>Завдання для самостійного вивчення:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Філософія екзистенціалізму 	10	12

	<p>2. Буття та небуття: ревізія отології у філософії М.Гайдеггера</p> <p>3. Проблема «зникнення» матерії у філософії і науці ХХ ст. у контексті сучасних наукових уявлень</p> <p>4. Синергетична модель розвитку</p> <p>5. Еволюція поняття «матерія» у філософії</p> <p>Теми рефератів:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Історико-філософський аспект ідеї розвитку - Специфіка соціальних суперечностей 		
6	<p>Тема 6. Гносеологія</p> <p>Завдання для самостійного вивчення:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Проблема співвідношення знання та віри у філософії 2. Проблема співвідношення істини та заблудження у медичній практиці 3. Аксиологічна складова у медичному пізнанні. Природа наукової інтуїції. 3 4. Місце медичної науки у структурі пізнавальної діяльності людини 5. Специфіка соціально-гуманітарного пізнання 6. Структуралізм як методологія соціально-гуманітарного пізнання <p>Теми рефератів:</p> <ul style="list-style-type: none"> - . Творча природа пізнання . - Проблема свідомості у філософській феноменології . 	8	12
7	<p>Тема 7. Філософська антропологія .</p> <p>Завдання для самостійного вивчення:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1.Цінності у діяльності лікаря . 2. Німецька школа філософської антропології: М.Шеллер, А.Гелен, Г.Плеснер 3. Свобода та справедливість як цінності людського буття 4. Здоров'я людини як цінність . <p>Теми рефератів:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Специфіка людського буття . - .Проблема тілесності людини у філософії ХХ ст 	10	12
Всього		60	80

7. ВИДИ ТА МЕТОДИ КОНТРОЛЮ

Робоча програма навчальної дисципліни передбачає наступні види та методи контролю:

Види контролю	Складові оцінювання
<p>поточний контроль, який здійснюється у ході:</p> <ul style="list-style-type: none"> - усної відповіді на питання лекційного курсу або тестування знань з 	50%

<p>певного розділу (теми) або з певних окремих питань лекційного курсу;</p> <ul style="list-style-type: none"> - розв'язання певних ситуацій тощо; - захисту завдань самостійної роботи; - виступу на семінарських заняттях. 	
підсумковий контроль , який здійснюється у ході проведення диф. заліку.	50%

Методи діагностики знань (контролю)	опрацювання лекційних матеріалів та літератури; підготовка до семінарських занять; надання відповідей на тести по темам курсу; розв'язання кейсів; виконання реферату; написання тез доповідей та наук.статей; диф. залік.
--	--

Питання до Іспиту.

1. Світогляд, його сутність, структура та функції.
2. Міфологія і релігія як історичні типи світогляду. Місце міфології і релігії в системі культури.
3. Філософія як тип світогляду, її предмет, специфіка, структура і функції.
4. Проблема співвідношення духовного і матеріального, її можливі вирішення (матеріалізм, ідеалізм, дуалізм, пантеїзм, еkleктика).
5. Витоки філософії, передумови і час виникнення.
6. Давньоіндійська філософія: загальна характеристика, основні школи (джайнізм, буддизм, чарвака, йога).
7. Давньокитайська філософія: загальна характеристика, основні школи (конфуціанство, даосизм).
8. Антична філософія: особливості, основні етапи розвитку, школи, джерела.
9. Учення Мілетської школи та проблема субстанції.
10. Становлення стихійної діалектики. Геракліт про рух як всезагальний спосіб буття та космічний закон («логос»).
11. Елейська школа про рух і спокій.
12. Античний атомізм Левкіпа - Демокріта.
13. Зародження антропологічної та скептичної тенденції в античній філософії. Проблема людини та суспільства у софістів (Протагор, Горгій).
14. Суб'єктивна діалектика та філософський метод Сократа. Самопізнання як мета сократівської філософії.
15. Проблема виникнення античного соціалізму та вчення Платона про ідеальну державу.
16. Об'єктивний ідеалізм Платона.
17. Політичне та етичне вчення Аристотеля.
18. Аристотель про чотири причини. Телеологія.
19. Антична філософія епохи еллінізму: епікуреїзм, стоїцизм, скептицизм.
20. Основні етапи розвитку Середньовіччя та її головні особливості. Патристика. Вчення Августина Аврелія.
21. Схоластика: боротьба реалізму і номіналізму. Вчення Фоми Аквінського.

22. Характерні риси культури Відродження та їх відображення в Філософській думці. М. Кузанський.
23. Натурфілософія та «нове природознавство» Відродження: М. Коперник, Дж. Бруно, Г. Галілей, Й. Кеплер.
24. Соціальна філософія Н. Макіавеллі. Проблема моральності політики.
25. Утопічний соціалізм епохи Відродження: Т. Мор, Т. Мюнцер, Т. Кампанелла.
26. Характерні риси Нового часу. Особливості наукового та релігійного світоглядів.
27. Ф. Бекон – основоположник дослідної науки Нового часу. Проблеми методу та хиб розуму в беконівській філософії.
28. Психофізична проблема в науці XVII ст. та дуалізм Р. Декарта. Метод сумніву.
29. Поняття субстанції в філософії XVII-XVIII ст. та пантеїзм Б. Спінози. Раціоналістична психологія та етика Б. Спінози.
30. Монадологія Г. Лейбніца.
31. Теорія пізнання та політичне вчення Дж. Локка.
32. Суб'єктивний ідеалізм Дж. Берклі. Принцип «існування – звучить бути сприйнятим».
33. Характерні риси та особливості німецької класичної філософії. Концепція «трансцендентальної логіки» І. Канта. І. Кант про межі теоретичного знання.
34. Етичне вчення І. Канта та проблеми гуманізму сучасного людства.
35. Розробка Гегелем проблем ідеалістичної діалектики.
36. Антропологічний ідеалізм Л. Фейєрбаха та його критика релігії.
37. Основні ідеї діалектичного матеріалізму К. Маркса і Ф. Енгельса.
38. Характерні риси неklasичної та постнеklasичної філософії.
39. Проблема людини у філософії XX ст.
40. Релігійна філософія XX ст.
41. Проблеми науки та мови у неklasичній та постнеklasичній філософії
42. Загальна характеристика та особливості становлення і розвитку української філософії. Філософська думка доби Київської Русі.
43. Основні ідеї та проблеми в філософії Києво-Могилянської Академії, її роль у розвитку української філософії.
44. Антропологія та гуманістична філософія Г.С. Сковороди. «Філософія серця» П. Юркевича.
45. Кирило-Мефодіївське товариство, його світоглядні та ідеологічні засади, роль в утвердженні визвольних ідей в Україні (Т. Шевченко, М. Костомаров, П. Куліш).
46. Українська філософська думка кінця XIX та поч. XX ст. (Л. Українка, М. Коцюбинський, М. Драгоманов, І. Франко, М. Грушевський).
47. Теорія нооферогенезу В. Вернадського.
48. Духовне значення української академічної філософії (С. Гогоцький, В. Лесевич, П. Юркевич, О. Гілярів).
49. Український космізм (С. Подолинський, А. Холодний).
50. Філософська категорія буття, її зміст і значення. Концепції буття в історії філософії
51. Основні види буття, їх співвідношення.
52. Матерія як вид буття і філософська категорія.
53. Універсальні форми буття та матерії: рух, простір, час та їх зв'язок.
54. Буття соціального. Життя та смерть. Евтаназія.
55. Проблема єдності світу та її вирішення в історії філософії.
56. Проблема походження і сутності свідомості у філософії.

57. Структура свідомості. Співвідношення свідомого і несвідомого як філософська та медична проблема. 58. Суспільна свідомість, її рівні та сфери.
59. Самосвідомість: властивості та функції.
60. Фізіологічне та психічне, їх співвідношення. Свідомість та мозок.
61. Пізнання як взаємодія суб'єкта і об'єкта. Проблема пізнаваності світу.
62. Чуттєве пізнання, його специфіка і форми. Особливості чуттєвого пізнання в медицині.
63. Раціональне пізнання та його форми.
64. Поняття істини і проблема істини в пізнанні. Основні філософські концепції істини.
65. Основні характеристики істини (об'єктивна, конкретна, абсолютна і відносна істини). Критерії істини. 66. Специфіка наукового пізнання, його рівні та форми. Місце медицини в системі наук.
67. Істина як практика в науковому медичному пізнанні. Медичний діагноз як специфічний прояв істини. 68. Людина як предмет філософії, релігії, медицини, її сутність і природа.
69. Концепції походження людини. Проблема антропосоціогенезу.
70. Людський індивід, індивідуальність, особистість.
71. Людина як природно-соціальна істота.
72. Особистість – продукт та творець суспільного буття.
73. Цінність та сенс людського життя. Проблема безсмертя.
74. Культура як об'єкт філософського осмислення, її сутність, соціальні функції та закономірності розвитку. 75. Конкретні історичні типи та форми культури.
76. Культура і цивілізація. Філософські концепції цивілізації.
77. Сучасна цивілізація, її основні ознаки і протиріччя.
78. Сутність, походження та основні типи глобальних проблем цивілізації.

8. КРИТЕРІЇ ПІДСУМКОВОЇ ОЦІНКИ ЗНАНЬ СТУДЕНТІВ (для іспиту / заліку)

Рівень знань оцінюється:

- «відмінно» / «зараховано» А - від 90 до 100 балів. Студент виявляє особливі творчі здібності, вміє самостійно знаходити та опрацьовувати необхідну інформацію, демонструє знання матеріалу, проводить узагальнення і висновки. Був присутній на лекціях та семінарських заняттях, під час яких давав вичерпні, обґрунтовані, теоретично і практично правильні відповіді, має конспект з виконаними завданнями до самостійної роботи, презентував реферат (есе) за заданою тематикою, проявляє активність і творчість у науково-дослідній роботі;

- «добре» / «зараховано» В - від 82 до 89 балів. Студент володіє знаннями матеріалу, але допускає незначні помилки у формуванні термінів, категорій, проте за допомогою викладача швидко орієнтується і знаходить правильні відповіді. Був присутній на лекціях та семінарських заняттях, має конспект з виконаними завданнями до самостійної роботи, презентував реферат (есе) за заданою тематикою, проявляє активність і творчість у науково-дослідній роботі;

- «добре» / «зараховано» С - від 74 до 81 балів. Студент відтворює значну частину теоретичного матеріалу, виявляє знання і

розуміння основних положень, з допомогою викладача може аналізувати навчальний матеріал, але дає недостатньо обґрунтовані, невичерпні відповіді, допускає помилки. При цьому враховується наявність конспекту з виконаними завданнями до самостійної роботи, реферату та активність у науково-дослідній роботі;

- «задовільно» / «зараховано» D - від 64 до 73 балів. Студент був присутній не на всіх лекціях та семінарських заняттях, володіє навчальним матеріалом на середньому рівні, допускає помилки, серед яких є значна кількість суттєвих. При цьому враховується наявність конспекту з виконаними завданнями до самостійної роботи, рефератів (есе);

- «задовільно» / «зараховано» E - від 60 до 63 балів. Студент був присутній не на всіх лекціях та семінарських заняттях, володіє навчальним матеріалом на рівні, вищому за початковий, значну частину його відтворює на репродуктивному рівні, на всі запитання дає необґрунтовані, невичерпні відповіді, допускає помилки, має неповний конспект з завданнями до самостійної роботи.

- «незадовільно з можливістю повторного складання» / «не зараховано» Fx – від 35 до 59 балів. Студент володіє матеріалом на рівні окремих фрагментів, що становлять незначну частину навчального матеріалу.

- «незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни» / «не зараховано» F – від 1 до 34 балів. Студент не володіє навчальним матеріалом.

Таблиця відповідності результатів контролю знань за різними шкалами

100-бальною шкалою	Шкала за ECTS	За національною шкалою	
		екзамен	залік
90-100 (10-12)	A	Відмінно	зараховано
82-89 (8-9)	B	Добре	
74-81(6-7)	C	Задовільно	
64-73 (5)	D		
60-63 (4)	E		
35-59 (3)	Fx	незадовільно	не зараховано
1-34 (2)	F		

9. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

Основна

1. Смельяненко Г.Д., Абизова Л.В., Мозговий Л.І., Дубініна В.О. Філософія освіти і науки: Навчальний посібник для студентів вищих навчальних закладів, аспірантів та викладачів філософських дисциплін. Слов'янськ: 2019. 365 с.
2. Ершова-Бабенко І. В., Козобродова Д. М. Психомірність соціальної реальності в аспекті самоорганізації як предмету соціально-філософського і психосинергетичного аналізу : монографія / Бондаренко М. О., Одеса : 2020. 224 с.
3. Салій А.В., Зінченко Н.О., Біланов О.С. Історія філософії. Друге видання (доповнене): навчальний посібник Анатолій Салій, Наталія Зінченко, Олег Біланов. Полтава: Дивосвіт, 2018. 192 с.

4. Філософія освіти Philosophy of Education: науковий журнал. 2019, т. 24, № 1 Інститут вищої освіти НАПН України, НПУ ім. М. П. Драгоманова, Київ: 2019. 280 с.

Інформаційні ресурси в Інтернеті:

1 <http://www.philosophia.org.ua> 17.05.2022

2 <http://www.philsci.univ.kiev.ua> (бібліотека факультету філософії Київського національного університету ім.Тараса Шевченка). 06.08.2022

3 <http://elenakosilova.narod.ru/1.htm1> (посилання на філософські сайти та бібліотеки).05.05.2022

4 <http://www.utm.edu/research/iep/> (філософська інтернет-енциклопедія англійською мовою). Для англомовних студентів: Basic (available at UMSA library): 06.08.2022